

BÖYÜK MÜHƏNDİS (TƏBİİ QAZIN QƏBULU VƏ SATIŞI XİDMƏTİ)**VƏZİFƏSİ ÜZRƏ MÖVZULAR****1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 12 may tarixli 80 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Qazdan istifadə qaydaları" üzrə:**

- Qaz qurğularının qazpaylayıcı şəbəkəyə qoşulması, istismarı və qəbulu məsələləri;
- Tikintisi və ya yenidən qurulması nəzərdə tutulan qaz kəmərlərinin və qaz qurğularının istismara verildikdən sonra istehlakçıya qazın verilməsi qaydaları;
- Sənaye və məişət qaz qurğuları olan istehlakçının qazın alqı-satqı müqaviləsində göstərilən həcmi artırmaq və ya azaltmaq məsələlərin həlli qadaları;
- Qaz paylayıcısı illik iş planına uyğun təmir-profilaktika işlərinin aparılması ilə əlaqədar işlərin həyata keçirilməsi;
- Qaz sayğaclarının quraşdırılması, onların istismara verilməsini, vaxti-vaxtında təftişi məsələlərinin həlli qaydaları;
- Qaz sayğaclarının daimi normal və təhlükəsiz işləmələri üçün cavadehlik daşıyan təşkilatlarla əlaqə qurmaq;
- Zədələnmiş qaz sayğacının təmir olunması, sayğacın dövlət yoxlanmasından keçirilməsi, dəyişdirilməsi və quraşdırılması məsələlərin həlli qaydaları;
- Buraxılış-sazlama və rejim-sazlama işlərinin yekununa dair akta əsasən sənaye qurğularının istismara buraxılmasının təşkili;
- İstehlakçılarla alqı-satqı müqavilənin bağlanması qaydaları;
- Buraxılış-sazlama və rejim-sazlama işlərinin yekununa dair akta əsasən sənaye qurğularının istismara buraxılması qaydaları.

2. Azərbaycan Dövlət Neft Sirkətinin prezidenti tərəfindən dekabr 2004-cü ildə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Neft Sənayesində Əməyin mühafizəsinin vahid idarəetmə sistemi" üzrə:

- Fəhlə və qulluqçularla keçirilən əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası qaydaları;
- Neft Sənayesi müəssisələrində əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası üzrə aparılan işlər;
- Qaz qanunları və qazın nəql sistemi;
- Sənayedə və məişətdə qazdan istifadə qaydaları;
- Qazın istehlakçılara çatdırılma qaydaları (hansı təzyiqdə və həcmdə);
- Qaz ölçü qovşaqlarında qaz sayğaclarının vaxtında təftişdən keçirilməsini təmin edilməsi;
- İstismarda olan qaz kəmərlərdə və qaz avadanlıqlarında olan qaz təzyiqləri və həcmliəri;

- Yanğından mühafizə qaydaları;
- Sahədə və ofisdə quraşdırılmış avadanlıqlardan (komüterdən və s.) istifadə qaydaları;
- İSO Beynəlxalq standartları;
- Təbii və səmt qazın tərkibi;
- Qazın kütləsi və komersiya sərfi;
- Qazın halını təyin edən əsas parametrlər;
- Sənayedə və məişətdə ekoloji məsələlər.

3. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 21 iyun tarixli 103 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Qaz təsərrüfatında mühafizə zonaları və təhlükəsiz tədbirləri qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında" qaydaları üzrə:

- Qaz qurğularının tipi və məhsuldarlığı;
- Qaz xətlərinin və avadanlıqların layihələndirilməsi və tikintisi haqqında məlumat;
- Qaz xətlərinin məhsuldarlığı və kommunikasiyalar;
- Sahədə olan avadanlıqların texniki istismarı;
- Yeraltı və yerüstü qaz boruların xarakteristikaları;
- Mühafizə və təhlükəsiz zonalarının ayrılması qaydaları;
- Boru xətlərinin və avadanlıqlarının təsdiq olunmuş qaydalara uyğun texniki baxışların və təmirlərinin keçirilməsi;
- Qaz sızmalarının qarşısının alınması üçün işin təşkili;
- Xarici qaz kəmərləri və mühafizə tədbirləri;
- Qaztənzimləmə və qazpaylayıcı məntəqələrinin və orada istismar olunan qurğularının iş prinsipi;
- İstismar olunan kompresorların tipi və istismar qaydalarından məlumat.

4. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qaz təsərrüfatı ilə əlaqəli digər təşkilatları üzrə:

4.1. Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Sənayedə İşlərin Təhlükəsiz Görülməsi və Dağ-Mədən Nəzarəti Dövlət Agentliyi haqqında qaz təsərrüfatına aid:

- Agentliyin Fəaliyyət istiqamətləri;
- Agentliyin vəzifələri və hüquqlarından məlumatlar.

4.2. Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Yanğın Xidmətinin qaz təsərrüfatına aid:

- Xidmətin qaz təsərrüfatına aid fəaliyyət istiqamətləri.

4.3. Azərbaycan Respublikasında Dövlət Qaz Nəzarəti İdarəsi:

- Dövlət Qaz Nəzarətinin qaz təsərrüfatına aid yoxlamalar.

4.4. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi üzrə:

- İlin soyuq vaxtında açıq havada və ya isidilməyən örtülü binalarda, habelə isti havalarda işin dayandırılması və işçilərə fasilələrin verilməsi qaydaları;

-Sağlam və təhlükəsiz əməyin mühafizəsi şəraitinin təmini.

4.5. Texniki təhlükəsizlik haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu üzrə:

-Təhlükə potensialı obyektlər, oradakı texniki qurğular və avadanlıqlar;

-Təhlükə potensialı obyektlərdə işləyənlərinin vəzifələri;

-Qəza səbəblərinin texniki təhqiqatı haqqında məlumatlar.

ƏDƏBİYYAT:

1.Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 12 may tarixli 80 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Qazdan istifadə qaydaları"

2. Azərbaycan Dövlət Neft Sirkətinin prezidenti tərəfindən dekabr 2004-cü ildə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Neft Sənayesində Əməyin mühafizəsinin vahid idarəetmə sistemi"

3.Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 21 iyun tarixli 103 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Qaz təsərrüfatında mühafizə zonaları və təhlükəsiz tədbirləri qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında"

4. Ə. Məlikov, Ə. İsmayılov. Qazdan İstifadə qaydaları. Bakı, 2007

5. Qaz təsərrüfatında təhlükəsiz istismarın təşkili. Moskva, 2007

6. H. Mirələmov, Q. İsmayılov. Neftin və qazın boru kəmərləri ilə nəqli. Bakı, 2010

7. Q. İsmayılov, R. Nağıyev, B. İsmayılov. Təbii qazlar. Bakı, 2013

8. Magistral qaz kəmərlərinin texniki istismarı və onların istismarında texniki təhlükəsizlik qaydaları. Bakı, 2013

9. Kompüter texnikası ilə işləyənlərin əməyinin təhlükəsizliyi üzrə təlimat. Bakı, 2000

10. A.M. Rəsulov. Təbii qazların yığılması, nəqlə hazırlanması və istifadəsi. Bakı, 2008

1. Tikintisi və ya yenidən qurulması nəzərdə tutulan qaz qurğuları istismara hazır olduqdan neçə gündən sonra istehlakçıya qazın verilməsi təmin edilir?

- A) 1 (bir) iş günü
- B) 4 (dörd) iş günü
- C) 3 (üç) iş günü
- D) 2 (iki) iş günü
- E) 5 (beş) iş günü

2. İstehlakçıya qazın verilməsini dayandırılmasının əsas səbəbləri və qazın alqı-satqı müqaviləsinin ləğvi şərtləri necədir?

- A) İstehlakçının qurğuya kənar müdaxiləsi zamanı hissələrin zədə alması, texniki şərtdən kənar dəyişmələr etdiyi halda
- B) İstehlakçının vaxtında sərfləndiyi qazın dəyərini ödəmədikdə, sayğaca müdaxilə etdiyi halda plomların qırılması
- C) İstehlakçının qaz qurğusu dövlət standartların tələblərinə cavab vermədikdə, mənzildə və ya istehsalat otaqlarında qaz sızması olduğu halda
- D) İstehlakçının müqaviləsi olmadıqda, qurğuda və birləşdirici borularda qaz sızmalarının olması, kənar müdaxilələr olduğu halda
- E) İstehlakçının qaz qurğusu dövlət standartların tələblərinə cavab vermədikdə, müqavilə olmadıqda, istehlakçı vaxtında sərfləndiyi qazın dəyərini ödəmədikdə

3. Buraxılış-sazlama işləri necə işlər adlanır?

- A) Əsaslı təmir işlər
- B) Orta təmir işlər
- C) Kompleks işlər
- D) Cari təmir işlər
- E) Texniki baxış işləri

4. Hansı xassələr təbii qaza aiddir? Tam doğru cavabı müəyyən edin.

- A) Rəngsiz, toksiki olmayan, iysiz
- B) İyi var, rənglidir
- C) İylidir, rəngsizdir
- D) Toksiki olan, rənglidir
- E) Rəngli, toksik olan, iyli

5. Əhali və qeyri-əhali abonentləri ilə qaz təchizatı barədə müqavilə neçə illik bağlanılır?

- A) Müqavilə 1 illik bağlanılır
- B) Müqavilə 3 illik bağlanılır
- C) Müqavilə 2 illik bağlanılır
- D) Müqavilə 5 illik bağlanılır
- E) Müqavilə 4 illik bağlanılır